

4.neděle postní, C, Matta El Meskin, meditace 22 *Neděle „Ztraceného syna“ (Lk 15, 20)*

Když syn, který se vzbouřil proti otci,
začal přemýšlet o návratu k němu,
spokojuje se s tím, že se stane námezdním dělníkem.

Stejným způsobem pohrdl člověk Božím synovstvím
a opustil jeho lůno, aby se už více nevrátil.

Pácháním hříchů ztratil obraz synovství, jeho jméno a jeho důstojnost,
stal se otrokem hříchu.

Tak bylo nezbytné, aby sestoupil z lůna Otcova Syn
a společně s lidstvem se odcizil a zakusil vzdálenost od Boha,
i když jen na okamžik „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“
(Mt 27, 46),
aby se lidstvo vrátilo k Otci,
přivedl ho s sebou a navrátil mu místo po pravici a v srdci Boha.

Za vysokou cenu:
vrátit člověka, aby žil jako syn, stálo Otce smrt Syna na kříži.

Tato cena se však stala věčným kreditem,
z něhož dnes mohou čerpat hříšníci, všichni hříšníci,
s nímž získávají právo návratu k Otci
ne už jako námezdníci, ale jako synové,
kteří se těší veškeré lásce a dědictví vlastní Synovi.

Jak vidíme, název podobenství
by měl být „návrat syna“ a ne „ztracený syn“.

Kdyby nebylo Golgoty,
žádný syn by se nevrátil,
hřích by nebyl odpuštěn
a člověk by nechápal, co znamená, že Bůh je Otec.

Kristus nepřivedl člověka ze zatoulání se,
ale ze zatracení se.
Ríká podobenství: „Byl mrtev a vrátil se k životu“ (Lk 15, 24).

Ústředním veršem tohoto mimořádného příběhu
je „vstal a vrátil se ke svému otci“ (Lk 15, 20).

*(Sledujeme zde arabštinu.
Arabské qám a řecké anístemi
poukazují na sloveso „vstát/zvednout se“,
ale také na sloveso „vstát z mrtvých/být vzkříšen“.
Dvě slovesa jsou použita i pro Kristovo vzkříšení.
Meditace tak dělá ze „vzkříšení syna/Syna“ své exegetické jádro).*

Aby se tento pohyb rozběhl,
bylo nezbytné, aby Syn umřel v těle na kříži,
aby tak „vzkříšením a návratem k Otci“
v něm bylo vzkříšeno a s ním se navrátilo celé lidstvo.

Je to nejdojemnější hnutí celého vyprávění
a mohli bychom dlouze opisovat jeho mimořádnost a krásu.

Jak moc dnes křesťanství potřebuje lekci
danou mu hříšníkem, který vstává a vrací se k Otci!

Zde jsme v údivu,
že Kristus neříká, že otec vstal a šel hledat syna,
třeba najmutím soukromého detektiva.
Naopak, zůstal sedět doma
uplatňováním své otcovské autority s veškerou střízlivostí.

Je pravda,
že křesťanství potřebuje učitele, hlasatele, duchovního otce a vůdce,
ale toto vše z příběhu mizí.

Vyprávění se zakládá na faktu,
že syn rozpoznal kritický okamžik povstání a návratu k otci.

Na chvíli uvažujme:
jestliže se nespojíme se správnou duchovní formací,
nebudeme vědět, kdy se obrátit a vrátit se k Bohu.

Výjimečnou věcí ve vyprávění je,
že ve stejné chvíli, kdy se syn vydá k otci,
také otec vstane a běží ho s velikou otcovskou jemností a něžností přivítat.

Když se syn chystá vyslovit kající slova a omluvu,
kterým se naučil cestou nazpaměť,
otec mu nenaslouchá,
ale hned se stará o hostinu, kterou mu chce připravit,
o prsten, šaty, obuv a vykrmeného býčka.

Syn vracející se k otci, by chtěl vyprávět o své hanbě,
o tom, co udělal a o důsledcích svých skutků.
Otec mu naopak vypráví o své lásce,
o své otcovské něžnosti, kterou k němu v srdci chová.

Usmířovatel zde chybí.
Je však mimořádné pomyslet si,
že je to právě On (Ježíš), který vypráví příběh,
protože návrat člověka k Bohu
se stal možným díky Krvi jím prolité na kříži.

Tak „Bůh v Kristu smířil se sebou svět“ (2 Kor 5, 19).

Toto vyprávění má své velké tajemství
skryté v díle usmíření uskutečněné Kristem,
který se ve vyprávění skryl.
Ale celé vyprávění se zakládá na Něm, na Kristu.

Neujde nám skutečnost,
že vyprávění se vztahuje k lásce, kterou má Kristus k hříšníkům.

Šaty, prsten, obuv, vykrmený býček mají za cíl, že se „radujeme“.
To je radost Boha, andělů a celého nebe.

Na začátku 15. kapitoly sv. Lukáš řekl:

„Říkám vám:

taková bude v nebi radost nad jedním hříšníkem, který se obrátí“

(Lk 15, 7);

„Taková, říkám vám,

je radost před Božími anděly pro jednoho hříšníka, který se obrátí“

(Lk 15, 10).

4.neděle postní, C

Evangeliem v evangeliu, nazvali církevní otcové *toto* podobenství o milosrdenství Otce, zjevené Ježíšem.

Je to podobenství, to znamená: má jeden základní význam a všechny ostatní podrobnosti kolem toho jsou k tomu dokreslení.

Na rozdíl od alegorie, kde hraje roli každý detail.

Nemusíme tedy dobře rozumět všemu, co v tom podobenství je, ale důležité je pochopit, proč to Pán Ježíš vykládá.

Zdá se, že hlavní smysl podobenství je jasný.

Ale mentalitu v církvi to moc neovlivnilo, bohužel.

Proto je důležité stále znovu se zamýšlet nad tím, co nám tím vlastně Pán Ježíš chtěl říct.

Je adresováno farizeům a učitelům Zákona, kteří se pohoršovali nad tím, že Ježíš stoluje, stýká se a jí s hříšníky a celníky.

Jenomže právě ten farizej a učitel Zákona je skrytě v každém z nás.

Řeč je o obrácení a o Božím milosrdenství.

Obrátit se ale nemá hříšník k tomu, aby byl spravedlivý.

Ale ten, který se domnívá, že je spravedlivý, má pochopit, že je hříšník a má se obrátit k milosrdenství.

Tedy k poznání vlastní hříšnosti v kontaktu s poznáním Otcova srdce.

Ti synové jsou obrazem nás.

Ani jeden z nich není schopen obrácení – on nikdo z nás, z vlastní síly.

Musí se Otec v Ježíši Kristu zcela obrátit k nám, přijít až na dosah.

Mladší si vzal všechno, co mu bylo darováno.

Stejně jako Adam, když si vzal ze stromu poznání, místo aby si to nechal darovat Bohem.

Mladší se vlastně neobrátil, tak jak se na první pohled zdá.

Jen přišel k rozumu a litoval sebe.

Bylo mu prostě těžko a vzpomněl si, že v domě otcově by to bylo lepší.

Ale byl to začátek jeho cesty k setkání s otcem,

a setkání s jeho milosrdenstvím, s jeho srdcem, a tím k poznání sebe sama.

To je první stupeň obrácení: od sebe k Bohu, k Otcí, k Ježíši.

A pak je druhý stupeň obrácení, který je těžší, a který čeká toho staršího bratra.

A to je obrácení od Zákona k evangeliu,

od náboženské praxe k živému Bohu a vztahu důvěrné lásky a přátelství.

Paradoxně, když člověk klade důraz na to, co sám dělá,
a co prožívá ve vztahu s Bohem, může ho to od Boha vzdálit.
Stejně jako mladší syn kladl důraz na to,
co on sám pro otce dělá, nebo v tom domě dělá.
A nakonec jeho srdce bylo zatvrzelé.
Tím kořenem hříchu obou synů je zlé (špatné) mínění o otci.
To se podařilo božimu nepříteli už od ráje,
takhle infikovat naše lidské srdce.
Proto Ježíšovo jedno z hlavních poslání je,
aby tuto modlu, nebo tuto lež o Otcí, z našeho srdce odstranil.
Mladší syn řeší ten svůj problém vztahu s otcem tím,
že odejde a zasvětit život zábavě. Prostě to neřeší, jako mnozí.
Raději, než aby měli s tímto Bohem, podle jejich představ,
něco společného, tak to nechají být
a žijí pro dnešek, tak jak jim to přináší uspokojení.
Ten druhý, ten se také odpojí od otce.
Ale tím, že si zavede nějaký iluzorní náboženský svět,
svoji náboženskou praxi, tím zákonickým náboženstvím.
A to je právě narážka na ty farizeje a zákoníky v našem vlastním srdci,
kdy dáme přednost povinnosti před vztahem.
Obojí je v důsledku neseno vzpourou proti Bohu.
Tou satanskou vzpourou, kterou boží nepřítel nakazil člověka.
To vše zmizí jen skrze poznání naší skutečné hříšnosti,
v kontrastu s dobrotou, láskou a milosrdenstvím Otce,
tak jak nám ji ztělesnil a předal Ježíš.

4. postní neděle, C, Nouwen, Návrat ztraceného syna

V Ježíšově podobenství jsou tři postavy:

- lehkomyšlný, rozmařilý, nevděčný, mladší syn
- sebelítostivý, závistivý, urážlivý, starší syn
- nezištný, soucitný a velkorysý otec

Nestačí, abychom sami v sobě rozpoznali oba syny.

Je třeba stát se otcem. Otec může už jen rozdávat.

Na nic se neptá, neutíká za synem do dalekých zemí,
ale jen čeká, aby syna uvítal doma.

Syn se může sice vymanit z otcova vlivu,

ale žádným způsobem se nemůže vyrvat otcovské lásce.

Je velmi důležité,

aby rodiče svým dětem odcházejícím z domova výslovně řekli:

„Ať uděláš v životě cokoli, pamatuj si, že jsi můj syn, má dcera
a u nás doma máš vždy dveře otevřené.“

Na druhou stranu mají rodiče povinnost nedovolit nesezdaným dětem,
aby spali se svými milenci a přítelkyněmi v jejich domě.

Není lehké neutíkat za dětmi do světa a čekat doma.

Není lehké vysvětlovat dětem, že jdou špatnou cestou,
zvláště když zdokonalují naše vlastní hříchy.

Známe přísloví: „Jablko nepadá daleko od stromu.“

Nová generace má vždy větší možnosti konat dobro i zlo.

Proč se vlastně mladší syn vrátil domů?

Na první pohled se zdá, že jen proto, že měl hlad.

Avšak asi ten hlavní důvod odvahy vrátit se spočívá v tom,
že doma zakusil lásku, kterou mu celý svět nemohl dát.

Otec už z dálky spatřil vracejícího se syna.
Kolik lidí na sobě jakoby cítí
podezíravý, pronásledující a nedůvěřivý Boží pohled.
Bůh na nás ale hledí laskavě, vlídně a s pochopením.
Pokud tento Boží pohled na sobě nevnímáme,
naše velikonoční zpovědi nebudou mít hloubku a smysl.
Při přípravě na velikonoční svátost
smíření s Bohem, s lidmi a se sebou samým
je třeba zabývat se Boží láskou a jeho dary
stejně dlouho jako rozpoznáváním svých špatných postojů a činů.
Pouhé vyznání hříchů nás nikoho neuzdraví a nezachrání.
Uzdravuje nás zkušenost Boží lásky a milosrdenství.

Bůh má dvě ruce: otcovskou a mateřskou.

Boží láska je silná, rozhodná, dávající pocit bezpečí jako otcovská láska.
Táž láska je jemná, něžná a citlivá jako mateřská láska.
To, co je u lidí rozděleno mezi otce a matku, muže a ženu,
to je u Boha dokonale spojeno.

Ptejme se sami sebe, která z těch rukou je na mých ramenou slabší,
méně zakoušená, méně viditelná.

Boží láska je schopná uzdravit všechna naše zranění
způsobená špatnou výchovou a narušenými vztahy.
Rodiče ví, že mysl jejich mladého vzpurníka není zkažená.
Ví, že hříchy jeho vzdorovité zloby jsou jen výrazem plachosti,
studu, strachu z hanby a třeba i zakřiknutého a zbázlivělého citu.

Doma je všechno spojeno se vším.

Nejlépe tomu rozumí nevěrný syn,
protože se vrací s chápavostí zbystrěnou nouzí a smysly zjemněnými touhou.

Od prvního kroku domovem je mu jasno

– vzduch, který vdechují je můj vzduch, moje lesy šumí moji píseň.

Opět nalezený syn už nestojí nečinně večer tam, kde jsme ho ráno postavili,

ale účastní se života rodiny vědomě, svobodně a se zájmem.

Už nemá smysl rozdělovat majetek,

protože rozdělením to, co se rozděluje, ztrácí hodnotu a smysl.

Dědictví ve Starém zákoně: 2/3 starší a 1/3 mladší syn.

Rodiče nebyly ještě věcným břemenem jako dnes.

Smysl návratu domů a jejich poezie, Václav Černý
4.neděle postní, Laetare, Družebná, C

1.čtení:

Izraelité vstoupili do zaslíbené země
a museli se ohánět vlastníma rukama.

Už neměli manu z nebe,

museli sami obdělávat zemi, kterou dostali za dědictví.

Stali se dospělými, postavili se na vlastní nohy,

už nebyli jako nemluvnata, která potřebují stálou ochranu.

2.čtení: svatý Pavel říká :

Když se někdo stal křesťanem, je to nový tvor.

Nastoupilo nové, je třeba se chopit práce.

V minulosti jsme bloudili po pustinách hříchu,

nylní jsme obrácení

a je třeba nastoupit s plnou silou a ochotou k práci.

My křesťané se často chováme jako nezodpovědné děti.

Stále se babráme ve svých hříších,

stále pláčeme nad vlastní nedokonalostí;

chceme, aby nás Bůh k sobě přitáhl,

aby nám odpustil, aby nám dal sílu.

A nevěříme,

že Bůh naše prosby slyší, že nám odpouští a že nás naplňuje silou.

Stále jsme naříkající ubožáčci, místo abychom uchopili sílu od Boha danou, postavili se k práci a začali něco budovat.

Nejen se očisťovat, nejen něco smazávat,

ale budovat svůj život, budovat církev a osobní svatost.

Kde je třeba začít? U sebe sama.

Obrácený člověk, plný síly nejčastěji vidí, že je druhým třeba pomoci.

Vrhají se do práce pro záchranu druhých a sami jsou jak stébla.

Druhé ani nezachrání, ani nepřesvědčí

a své síly vyčerpají tam, kde je nikdo nevolá.

evangelium:

Co tedy máme dělat? Ty sám se vrať k Otci a nedívej se na druhé.

Ty sám buď skálou, aby se druzí o tebe mohli opřít.

Ty sám hled' na Otce a jdi za Jeho hlasem.

Druhým nech svobodu,

ať i oni, stejně jako ty pochopí ve svůj čas, jako i ty jsi pochopil ve svůj čas, tehdy až sis prošel všechny pády, zabloudění a falešné cesty.

I tobě radili a ty jsi neposlechl.

Neočekávej, že někdo poslechne tvou radu.

„Hled' si svého“! Zachraň sebe, svou duši a udělaš pro spásu světa víc než kdybys sobě škodu přivodil a zachránil mnohé.

Dej se do práce na svém životě:

Marnotratný syn vstal a šel k svému otci.

To je úkol dnešního dne.

Já sám vidím sebe i svůj život, sám lituji a sám dostávám odpuštění, je tedy třeba, abych se zvedl a šel k svému Otci.

Nečekal na druhé.

Mladší syn, který se vrátil k Otci,

konečně vzal odpovědnost za svůj život do svých rukou.

Nejen zděděné jmění, na kterém nepracoval, které dostal zadarmo, ale už sám o své vůli a s ochotou začal pracovat.

Sv. Pavel vybízí: „Smiřte se s Bohem!“

Bůh už pro vás udělal všechno –

S tím, který byl bez hříchu, jednal kvůli nám jako s největším hříšníkem, abychom my skrze něho byli spravedliví u Boha.

Tvůj bratr se vrátil a tak se máme proč veselit.

sv. Augustin

Bože, vzdálit se od Tebe znamená padnout,
navrátit se k Tobě, znamená znovu povstat,
zůstat v Tobě znamená založit svůj život na pevných základech.
Bože, opustit Tě znamená zemřít,
vydat se na cestu k Tobě, znamená znovu ožít,
přebývat v Tobě znamená žít.
Přijmi mě, svého služebníka, který opouští hanebnosti,
do kterých jsem zabředl, když jsem utíkal od Tebe.
Cítím, že se musím navrátit k Tobě.
Kéž se mi, když zaklepu, otevře brána.
Pouč mě, jak Tě mohu dosáhnout.
Nemám nic než Tvou velkodušnost.
Vím jen to, že je třeba opouštět všechno nestálé a pomíjivé
a hledat to, co je neměnné a věčné
To jediné vím, Otče, protože to jediné jsem se naučil.
Nevím však co dělat, abych přišel k Tobě.
Vnukni mi to, proto Ty sám, ukaž mi cestu
a vybav mě vším, co k této cestě potřebuji.
Nacházejí-li Tě ti, kdo se k Tobě navracejí, vírou, dej mi víru;
nacházejí-li Tě ctností, dej mi ctnost;
nacházejí-li Tě poznáním, dej mi poznání.
Rozhojni ve mně víru, rozhojni naději, rozhojni lásku,
Ty, který jsi obdivuhodné a jedinečné Dobro.

sv. František Saleský: Duchovní zastavení

Ptáte se mě, zda duše, která vnímá svou ubohost, může směřovat k Bohu naplněna důvěrou.

Nuže, odpovím vám.

Duše, která zná svou vlastní ubohost, může mít skutečně velikou důvěru k Bohu. Zároveň podotýkám, že duše nemůže mít dokonalou důvěru k Bohu, jestliže nezná svou vlastní ubohost.

Poznání a vyznání vlastní ubohosti nás uvádí před Boha.

Všichni velicí světci, jako byl Job, David a další, začínali své modlitby vyznáním své ubohosti a nepatrnosti.

Je totiž skvělé vyznat svou ubohost, ničemnost, zbabělost a to, že si nezasloužíme předstoupit před Boží tvář.

Ono slavné úsloví z dávných dob „Poznej sám sebe“ se sice vztahuje na poznání velikosti a vznešenosti duše, abychom ji nesnižovali a neznesvěcovali tím, co jí není hodno, můžeme je však aplikovat

i na poznání své nehodnosti, nedokonalosti a ubohosti.

Čím více poznáme svou ničemnost,

tím více budeme moci důvěřovat Božímu milosrdenství a jeho dobrotě.

Milosrdenství a ubohost jsou natolik spojeny, že nemohou existovat odloučeně.

Kdyby Bůh nestvořil člověka, byl by samozřejmě i nadále nekonečně dobrý, ale nebyl by milosrdný. Milosrdenství lze totiž prokazovat pouze ubožákům.

Foucauld (30.6.1909)

Nedivte se nynějším bouřím. Petrova loď viděla už zcela jiné.
Pomyslete jen na večer onoho dne, v němž svatý Petr vytrpěl mučednickou smrt.
Malé římské křesťanské obci se přece musilo zdát,
jako by bylo vše zmařeno!
První křesťané si nedali vzít odvahu.
Nám, kteří máme osmnáct století církevního života,
abychom jimi posilovali svou víru,
nám se musí tyto snahy pekla, o nichž Ježíš řekl „nepřemohou ji“,
jevit zcela nepatrnými...
I my „můžeme všechno v Tom, který nás posiluje“:
„On přemohl svět.“ Jako On poneseme vždycky kříž.

Vraťme se k evangeliu; nežijeme-li z evangelia, nežije v nás Ježíš.
Vraťme se k chudobě a křesťanské prostotě...
Po devatenáctileté nepřítomnosti se mi v těch několika málo dnech,
které jsem teď opět strávil ve Francii, zdálo nejpodivnější,
jak velice se rozmohly záliba v drahých a zbytečných věcech
a návyk na ně ve všech společenských vrstvách...
dokonce i v dobrých křesťanských rodinách;
a k tomu velká lehkomyšlnost a návyk na světské a frivolní zábavy,
které v tak vážné době vůbec nejsou na místě
a naprosto nejsou v souladu s křesťanským životem.
Nebezpečí spočívá v nás, nikoli v našich nepřítelích.
Naši nepřítelé nemohou nic jiného než dopomáhat nám k vítězství.
Zlo může přijít pouze z nás samých.
Návrat k evangeliu: to je lék!

Nietzsche:

Křesťanství je náboženství když ne otroků, tedy propuštěnců z otroctví.

1. Přechod od hříchu k milosrdenství

Ve skutečné lítosti nad hříchy musíme přejít od zkušenosti hříchu ke zkušenosti Božího milosrdenství. Naše rozjímání o hříchu by bylo neúčinné, ba dokonce škodlivé, kdyby v něm chyběl jasný vztah k Božímu milosrdenství, k odpouštějící a nezištné lásce nebeského Otce.

Pokud nás naše hříchy často mučí, ačkoli jsme je mnohokrát vyznali ve zpovědi, je to právě proto, že nám chybí kontemplace Boží lásky.

Při přípravě na zpověď

je třeba těšit se Boží láskou přinejmenším tak dlouho, jak dlouho jsme vypočítávali své hříchy.

Při dobré přípravě na zpověď by měla existovat rovnováha mezi rozjímáním o hříchu a rozjímáním o milosrdném Otci.

Pouhé vyznání hříchu nás ještě skutečně neuzdraví.

Jidáš skutečně vyznal hřích, ale jeho vyznání bylo zoufalé.

Když si uvědomil svůj hřích, šel a oběsil se.

Holé vědomí hříchu nás neuzdraví.

Uzdravuje nás až zkušenost Božího milosrdenství, které nám bylo prokázáno právě v naší hříšnosti.

Uzdravuje nás přijímající a odpouštějící láska.

Při přípravě na zpověď snad někdy
klademe přílišný důraz na samo vyznání hříchu.
A ačkoli jde o nutnou podmínku k platnému přijetí této svátosti,
vyznání není prvořadým a rozhodujícím faktorem
zkušenosti vnitřního pokoje a radosti.
Zkušenost setkání s milosrdným Otcem
nemůže být pokládána za pouhý dodatek zpovědi,
nýbrž jde o samo její jádro.

2.Když ještě byl daleko

Zapomeňme v tomto rozjímání na chvíli na hříchy,
abychom se lépe soustředili na nezištnou Otcovu lásku.
Budeme ji objevovat pohledem otce z podobenství o marnotratném synu.
Když ještě byl daleko, otec ho spatřil.
Mladší syn, který odcestoval do daleké ciziny, se vymanil z otcova vlivu.
Ale nemohl se žádným způsobem vyrvat otcovské lásce.
Otec neustále myslí na svého syna a vyhlíží jeho návrat.
*A kdy pokořený syn vstal a šel k svému otci, když ještě byl daleko,
otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu.*
Bůh čeká a vyhlíží každého hříšníka.
Hříšník se Bohu vzdaluje, ale Bůh se nikdy nevzdává své lásky ke
hříšníku.
Hříšník ruší Boží zákon, ale nemůže zrušit Boží lásku.
Milosrdným pohledem své Prozřetelnosti ho Bůh neustále doprovází.

Jakmile člověk vyjádří byt' i to nejnepatrnější přání vrátit se k Němu,
běží mu naproti a pomáhá překonat vzdálenost,
kterou hříšník sám mezi sebou a Bohem vytvořil.
Poděkujme Bohu za to, že navzdory všem našim nevěnostem a zradám
nikdy svou klásku k nám neodvolal.
Děkujme mu za milosrdný pohled jeho Prozřetelnosti,
který nás neustále doprovází.
Prosme o citlivé srdce,
které by dokázalo vnímat Otce spěchajícího nám v ústrety poté,
co jsme se od Něho našimi nevěnostmi vzdálili.
Prosme také o vědomí Boží blízkosti v okamžicích našich slabostí a hříchů.
Modleme se, abychom na Boha nesvalovali
naše vlastní zkušenosti vzdálení se, ochladnutí, lhostejnosti vůči Němu.

3.Otec ho spatřil

Měli bychom si náležitě interpretovat Boží pohled.
Zrak je mocným komunikačním prostředkem,
skvělým prostředkem předávání informací.
Jakkoli je pro nás snadné lhát slovy, o to těžší je klamat pohledem.
Například děti, které lžou slovy, často bloudí pohledem kdesi po stěně,
aby se nemusely dívat do očí.
A chce-li si rodič nebo vychovatel na dítěti vymoci,
aby řeklo pravdu, přikáže mu: „Podívej se mi do očí a řekni mi pravdu“.
Prosme, abychom objevili,
že na nás Bůh hledí s dobrotou, milosrdenstvím vroucně a mírně.

Mnoho lidí na sobě cítí jakoby pronásledující Boží pohled.
Vnímají Boží pohled jako určité sledování vlastního života.
Některým lidem se zdá, že si Bůh libuje v přistihování člověka při činu.
Prosme o hluboké vědomí toho, že Bůh na nás nehledí podezřívavě, nedůvěřivě.
Bůh na nás hledí přijímajícím pohledem.
Děkujeme Bohu za jeho dobrý pohled
a prosme, aby nám tento Jeho pohled pomohl překonat strach,
který z Něho máme, aby nám Jeho pohled přinášel vnitřní pokoj.

4. Hnut lítostí

Když otec spatřil svého marnotratného syna vracejícího se domů,
byl hnut lítostí.
otcovu pohnutí je znamením jemností a hloubky lásky,
kterou syna neustále zahrnoval.
Synův odchod z domova zranil otcovskou lásku,
způsobil, že byla těžká a bolestná. Ale neuменьšil ji.
Otcovo pohnutí vyjadřuje obrovskou radost
ze znovunabytí ztracené synovské lásky.
Kontemplujme neobvyklé chování otce
tváří v tvář marnotratnému synu.
Máme před sebou obraz Boží reakce
při pohledu na obracejícího se hříšníka.
Otcovo pohnutí prozrazuje jeho nesmírnou lásku.
Bůh je pohnut pohledem na hříšníka,
podobně jako dva milující lidé pocítí pohnutí při setkání po dlouhém odloučení.

Čím více se vzdalujeme od Boha, čím hlubší je náš hřích,
tím hlubší je Boží pohnutí při našem návratu.

Prosme, abychom uvěřili, že Bohu na nás skutečně záleží,
že se zajímá o náš lidský úděl.

Často příliš snadno a příliš ukvapeně vykládáme Boží chování
při použití analogie zjednodušeného lidského chování.

Říkáme například, že se Bůh uráží.

Ale tato uraženost je z naší strany

často chápána velice povrchně, ba dokonce primitivně.

Bůh se neuráží tak, jako se na sebe navzájem uráží lidé.

Jak snadno může někdy dítě urazit maminku nebo tátu.

Musí si dávat dobrý pozor,

aby mu náhodou nevyklouzlo nějaké to nepatřičné slůvko.

Bůh se neuráží tímto způsobem.

Bůh má daleko do nedůtklivého strace,

trůnícího na oblacích, kterého se cokoli může dotknout a urazit Ho.

Boží dojetí zjevuje hloubku Jeho lásky, hloubku Boží touhy po člověku.

Prosme, abychom dokázali odpovědět

upřímným pohnutím na Boží pohnutí,

naší touhou na Jeho touhu, naší otevřenosti na Jeho otevřenost,

naší důvěrou na Jeho důvěru, naší láskou na Jeho lásku.

Mám-li upřímnou touhu navrátit se k Bohu,

Bůh je pohnut pohledem na mě, protože jsem Jeho dítětem.

Prosme, aby nás uchvátilo a dotklo se nás Boží pohnutí nad námi, hříšníky,
kteří se k Němu navracíme.

Chceme prosit o vnitřní zkušenost jemnosti a hloubky Boží lásky.

5. Běžel k němu

Všimněme si otcova spěchu, když vychází v ústrety synu: běžel k němu.

Otcův spěch vychází též z Jeho znalosti ničivého charakteru hříchu.

Není lhostejno, zda člověk hřeší měsíc, rok nebo i mnoho let.

Proč? Protože hřích, dokonce i tehdy, byl-li odpuštěn,

zanechává v člověk své destruktivní stopy.

Zranění lidské emocionality, zranění lidského srdce je skutečností i tehdy,

když hříšník uznal a vyznal svůj hřích před Bohem.

Prosme, abychom i my spěchali k Bohu, k vnitřnímu obrácení.

Čím rychleji pochopíme podstatu vlastního hříchu,

tím více budeme mít naspěch v zápasu s ním.

Omluvme se Bohu za naši lenost, váhavost

při našem dosavadním obrácení se k Němu.

6. Objal ho a políbil

A máme tu další neobvyklé gesto otce vůči jeho marnotratnému synu.

V tomto gestu vidíme jakousi velikou spontánnost.

Ale každá skutečná láska je přece živelná.

Živelnost vyjadřuje především velikost, intenzitu lásky
a zároveň i její hloubku.

Tímto silným gestem vůči synu

vyjadřuje otec svou nezištnou a bezpodmínečnou lásku, své úplné přijetí.

Když se zkroušený syn začne obviňovat slovy,

kteřá si připravoval během dlouhého přemítání, když o hladu pásal vepře,
otec ho přerušuje ve chvíli,

kdy syn prohlašuje, že není hoden nazývat se dále jeho dítětem.

Otec tento názor zjevně nesdílí.

Protože dobře ví, že syn nestvořil sám sebe, že si nedal sám život.

Syna z něho dělá výlučně nezištná otcovská láska.

Boží nezištná láska z nás dělá adoptivní děti.

Prosme, abychom pocítili hloubku Boží lásky, její nezištnost.

Bůh nechce mít z člověka zisk. Daruje nám svou lásku úplně zadarmo.

Člověku je zatěžko uvěřit v Boží nezištnost.

Víra v ni je člověku jednou z nejbolestnějších zkušeností.

Proč? Protože jsme obvykle vychováváni ve velice zjištné lásce.

Všecko si musíme zasloužit.

Kdykoli nám někdo z blízkých daruje nějaký dar,

téměř okamžitě se v nás zrodí otázka: co za to bude chtít?

A když pak my někomu dáváme nějaký dar,

i v nás instinktivně vyvstává podobná otázka: jak se mi asi odvděčí?

Všimněme si této zjištění v našich mezilidských vztazích.

Všimněme si, jak velice v očekáváme vděčnost, závaznost, lidskou náklonnost, srdečnost.

V očekávání vůči druhým lidem jsme tu a tam trochu nepoctiví.

Dáváme totiž hmotné věci, čas, a ta to žádáme cit.

Dáváme to, co je vnější a povrchní, a žádáme srdce.

A právě v těchto velkých žádostech se ukrývá nečistota naší lásky.

Někdy si s lítostí posteskneme: „Ani mi nepoděkoval“.

Všimněme si naší vyčítavosti v lásce.

Za co očekáváme odměnu? Ke komu máme výhrady a proč?

Všimněme si, jak velice špatné se cítíme vůči lidem,

kteří od nás vyžadují odměnu za to, co nám prokázali.

Nejčastěji se vyhýbáme těm, kteří v sobě vůči nám chovají nějaké výčitky.

Vyžadování vděčnosti nás odpuzuje.

Velice nás bolí, když jsou nám připomínány darované věci.

V mnoha případech bychom raději dar vrátili,

jen abychom nemuseli poslouchat výčitky.

Proč? Právě proto, že zjištění nás bolí.

Uveďme příklad. Kdosi nám dá nějaký dar.

Nejprve jej přijímáme jako projev přátelství.

Máme z daru velikou radost.

Ale z jiných „dobře informovaných zdrojů“ se dovídáme,

že si nás chtěl zmíněný člověk tímto darem „koupit“.

Tehdy prožíváme veliké zklamání, cítíme se být oklamáni.

Dar nás přestává těšit, protože přestal být symbolem přátelství a lásky,

a naopak se stal znamením chladné vypočítavosti.

Na daru je nejdůležitější nezištnost srdce.

Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska

než z vykrmeného býka a s tím nenávisť – říká kniha Přísloví (15,17).

Bůh nás miluje absolutně nezištnou láskou.

Nezištnost Boží lásky k nám

je nejdokonaleji vyjádřena v ukřižovaném Ježíši.

Jedinou odpovědí z naší strany může být přijetí této lásky.

A pouze toto od nás Bůh očekává.

Naše úsilí v životě z víry není zásluhou k získání lásky,

ale je pouze a výlučně naším vyjádřením otevřenosti vůči ní,

je vyjádřením přijetí lásky.

Prosme, abychom měli odvahu uvěřit v nezištnou Boží lásku,

abychom přijali Jeho „upřímné objetí“.

Prosme, abychom Bohu dovolili dát se obejmout,

abychom přijali jeho políbení pokoje.

Prosme také, aby zkušenost odpuštění uvedla do našeho srdce velký pokoj,

který se projeví ve smíření se sebou samým.

Nejjasnějším znamením Božího odpuštění je odpouštění sobě samému.

7. V lásce platí činy, ne slova

Láska se musí projevovat více skutky než slovy, říká sv. Ignác.

Činy se projevovала i otcova láska k marnotratnému synu.

Po srdečném přivítání otec okamžitě udílí služebníkům příkazy:

Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho;

dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy.

Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí.

Šaty, prsten a sandály

jsou symboly znovuzískané svobody marnotratného syna,

navrácení důstojnosti a veškerých synovských práv.

Synova nevěrnost v ničem nezměnila a neumenšila otcovu lásku.

Jeho odchod a návrat způsobily, že se otcova láska,

existující od věčnosti, mohla projevit s novou silou.

Tento projev lásky navrátil radost jak do srdce otcova, tak i synova.

Otci se po synu stýskalo a toužil po jeho návratu domů nejen kvůli sobě, ale též s ohledem na své dítě.

Otec dobře věděl, že syn nenajde štěstí nikde jinde než doma.

Hříšník, který se vrací k Bohu, získává novou svobodu,

protože se vymaňuje z otroctví žádostivosti.

Získává důstojnost a úctu, jíž ho otec zahrnuje.

Hříšník získává také úctu k sobě samému.

Člověk zapletený do hříchu se cítí hříchem poníženy a pokořený.

Obrácený hříšník opět získává veškerá práva Božího dítěte.

Vyjáďřeme Bohu svou vděčnost za to, že nám svou láskou navrácí stav dětství, že nás znovu obdarovává vnitřní svobodou a důstojností.

Otcova gesta a slova, která rozjímáme,
nám ukazují jeho iniciativu při znovunavazování synem přerванého pouta.
Právě otec je ten, kdo zde jedná.
Marnotratný syn se pouze otevírá otcově iniciativě.
Přijímá všechny projevy otcovy péče a dobroty.
Při svaté zpovědi se nejednou
příliš soustředíme sami na sebe a na své jednání,
a zapomínáme přitom na Boží působení.
To se děje především tehdy, provází-li naše vyznání strach.
Podobenství nám ukazuje dokonale,
že tím prvním, kdo ve svaté zpovědi jedná, je sám Bůh.
Především On nás smiřuje se sebou.
Naše úloha, naše působení se omezuje na přijímání Božího působení.
Celá naše zpovědní příprava je vyjádřením naší otevřenosti
a disponibility vůči Bohu, který nás v Kristu smířil se sebou.
Zastavme se v hlubokém mlčení
před touto neslýchanou Boží lásko ke hříšníku.
A ačkoli ji nepochopíme beze zbytku,
i tak je odpovědí na nejhlubší touhy našeho srdce.

8. Dvě ruce milosrdného Otce

Odpouštějící Boží láska je silná, rozhodná,
rodící pocit bezpečí jakožto otcovská láska;
ale táž odpouštějící láska je současně jemní, něžná, citlivá
jako láska té nejlepší matky.

To, co bývá u lidí rozděleno mezi otce a matku, mezi muže a ženu,
u Boha se zázračným způsobem spojuje.

Boží láska je láskou plnou.

Prosme, abychom pocítili na svých ramenou obě ruce:

otcovskou i mateřskou.

Vrátíme-li se do naší životní minulosti, snažme se vysledovat,
která ruka na našich ramenou je snad trochu slabší,
jakoby méně zakusitelná, méně viditelná. Co nám nejvíce chybí?

Síla, rozhodnost, pocit bezpečí otcovské lásky;

nebo nám snad spíše chybí jemnost,

vroucnost, srdečnost, přijetí, mateřská láska?

Prosme též, aby zkušenost Božího odpuštění doplnila zranění v lásce,
abychom hlouběji zakusili přítomnost té ruky, kterou více potřebujeme.

Odpouštějící Boží láska je silná.

Nejednou se plní znepokojení ptáme,

zda dokážeme překonat své hříchy, slabosti,

zda se do nich znovu nezapleteme.

Boží odpuštění nám dává sílu.

Můžeme se o ně opřít,

abychom mohli účinně zápasit se zlem v našem životě.

Prosme však i o to, abychom zakusili

vroucnost a jemnost odpouštějícího Boha.

Bůh nám naše hříchy nevyčítá.

Jestliže se znepokojeni vracíme ke hříchům z minulosti,
pak jen proto ,že jsme doposud neuvěřili v Boží dopuštění.

My sami si tu vyčítáme vlastní hříchy. Bůh to nedělá.

Hovořme s Matkou krásné Lásky (Krásného Milování).

Ona ve své zkušenosti lásky dokonale spojuje:

moc, sílu a rozhodnost s jemností, srdečností a něhou.

Hovořme také s Ježíšem, který zakoušel jak sílu lásky svého nebeského Otce,
tak Jeho něhu a citlivost.

Rozmlouvejme i s Otcem, prosme Ho, aby nám zjevil svou pravou tvář;
tvář vyzařující silnou, ale též jemnou a citlivou lásku.

4.postní neděle, C

V Ježíšově podobenství jsou tři postavy:

- **mladší syn** je lehkomyšlný, rozmařilý, nevděčný, dusí ho domácí atmosféra, něco je po něm nesnesitelné
- **starší syn** je sebelítostivý, závistivý, zahořklý, uražený, myslí, že má věci srovnané; myslí, že, ví, jak to je; dovede poradit druhým a rozčilují ho ti, kdo to nemají srovnané tak, jak on; je akorátní, ví, že takhle se to dělá a takhle se to nedělá a možná ani nevěděl proč oba synové jsou ztraceni:
jeden mimo domov a druhý ve svém domě
- třetí postavou je nezištný, soucitný a velkorysý **otec**

Někdy se cítíme jako třetí syn,

který v Ježíšově podobenství není zmiňován.

To jsou ti, kteří se na všechno jen dívají.

Říkají, co k tomu asi pan farář řekne a v duchu si pak říkají:
tak tohle přesně vím na koho platí. Jenže hlavní problém je
vztáhnout evangelium v celé své drsnosti ne na druhé, ale na sebe.

1.Máme škatulky na lidi.

2.Ježíš šokoval své posluchače.

Nerozuměli mu ani ti nejbližší, dokonce ani Panna Maria.

3.Ježíš podobenství neříká kajícím, ale věřícím – tedy nám.

4.“Bez Boha je všechno k ničemu.“ sv. Terezie.

My bolestně zkoušíme, jestli je to pravda.

Kdo opustí Boha, skončí u sebe, stane se mu modlou jeho já, je posedlý sám sebou.

5.Domov opouští ten, kdo přestane vnímat osobní lásku svého Boha. Důsledkem odejití z domova bývá nenávisť k vlastnímu životu.

6.Bůh neodměřuje svou lásku.

7.Kolik je na světě krásy, kterou nikdo nevidí a neobdivuje.

Bůh je marnotratný otec.

4.postní neděle, C, Marnotratný Otec, Kodet, CHO 2012

Někdy se chováme jako třetí syn, který v Ježíšově podobenství není.

Říkáme si: tak tohle přesně vím na koho platí.

Víme, že není těžké vztáhnout evangelium na druhé, ale na sebe.

„Otče, dej mi díl majetku, který na mě připadá.“

To je strašná věta. Bylo zvykem,

že starší syn dostával 2/3 majetku a mladší syn 1/3, ale až po smrti otce.

Tou větou mladší syn naznačil,

že ho už otec nezajímá a že se nemůže dočkat až bude otec v hrobě.

Je hrozné pro rodiče, když zjistí,

že jejich děti víc zajímá jejich dům, auto a vkladní knížka než oni sami.

Je hrozné, když člověk zamění věci za vztah.

Reakce otce v Ježíšově podobenství je pro nás nepochopitelná.

Nevyhodí syna z domu. Nic neřekne a nic neudělá.

Chová se z našeho pohledu nerozumně jako slaboch.

Tak, jak syn chce, dá mu podíl z majetku.

Manželka v podobenství není.

Takže není nikdo, kdo by ve věci udělal pořádek.

Náš Bůh je jiný, šokující a překvapující ve své lásce.

Láska nikdy nemanipuluje, nevydírá a je bez podmínek.

Bůh neodměřuje svou lásku.

Poznámka:

v řečtině je pro majetek slovo bios doslova to znamená život, živobytí.

Syn chtěl rozlomit otcovo srdce. Chtěl to, co udělal Ježíš při Poslední večeři.

Rodiče nebyly ještě věčným břemenem jako dnes.

4. postní neděle, C, Kodet, Marnotratný Otec

Dva synové z Ježíšova podobenství nejsou jeden dobrý a druhý zlý.

Dobrý je jenom otec.

My máme lidi zaškatulkované. Máme je zařazené a tím vyřízené.

Oba synové byli vlastně ztraceni.

Jeden mimo domov. A druhý ve svém domě.

V domě otce je všechno všech.

Mimo otcův dům jsme všichni rivalové.

Církev je rodinný dům.

Smysl být v církvi a milovat církev to nám nedají lidé, ale jen Bůh.

Nestačí poznat, že jsme hříšníky. Potřebujeme znovu přijmout

svou důstojnost, povinnosti a práva Božích synů a dcer.

Ten mladší syn, když se rozhodl vrátit se, neřekl:

„Půjdu na statek svého otce“.

Řekl něco mnohem důležitějšího: „Vstanu a půjdu k svému Otci.“

Co by se asi stalo, kdyby vracející se mladší syn

potkal místo otce nejdříve staršího brácha – tedy právě nás?

To by asi vypadalo zcela jinak.

Starší bratr už o svém mladším bratrovi nemluví jako o svém bratrovi,

ale už jen jako synu svého otce.

Dneska bychom řekli, že ho vymazal z mobilu.

Oba synové potřebovali objetí otce. Bohužel ten druhý se cukal.

Jsou situace, kdy slova nestačí. Gesto je někdy výmluvnější.

Kdybychom více a nápaditěji projevili svou lásku činem,

bylo by ve světě méně nedorozumění a bolesti.

Když malé děti zlobí potřebují vzít do náruče a ty starší pevně obejmout.

Bůh Otec každému z nás říká:

„Jsi můj, a to je víc než všechny tvé hříchy,

to je víc než to, co jsi v životě dokázal nebo nedokázal.“

Bůh nám nejen odpouští hříchy,

ale vrací důstojnost a identitu-lidskou i křesťanskou.

V životě člověka nastávají tři fáze (úseky): -Nouwen-
nejdříve se chováme jako ten mladší syn;
potom zjišťujeme, že jsme podobní tomu staršímu synovi
a nakonec poznáváme, že druzí potřebují,
abychom pro ně byli otcem.

Díky Bohu máme šanci nechat mladšího a staršího syna v sobě
dospět v milosrdného otce vítajícího své děti.

Je to velké pokušení dnešní doby, zůstat dítětem, a nikdy nezestárnout.

Vždyť doma u maminky mám všechno.

A příklady zkrachovalých manželství jsou tak časté.

Jen málo lidí si pro sebe nárokuje otcovství.

Bolest je tak zřejmá, radost je zde skrytá.

Nestačí, abychom sami v sobě rozpoznali oba syny.

Je třeba stát se otcem.

4.postní neděle, C, Domov Apokalyptický deník, Neuwirth, strana 29-

**Hody (pout') jsou připomínkou důležitosti domova,
ve kterém žijeme nebo do kterého se vracíme.**

Existuje souvislost mezi domovem pozemským a věčným.

Domov stojí na počátku lidských dějin a věčný Jeruzalém stojí na jejich konci.

Na počátku lidských dějin stojí ráj, domov Adamův, domov první rodiny.

Na počátku osobní historie každého z nás stojí domov

a na jejím konci stojí věčný Jeruzalém.

Bez perspektivy věčného Jeruzaléma ztrácí domov na své velikosti.

Život se v něm vyprazdňuje a stává se nudným.

A naopak v jeho perspektivě nejmenší projevy lásky a služby,

nejdrobnější věci dostávají nový rozměr. Bez domova není věčnost.

Život člověka a dějiny stojí na dvou základních tajemstvích:

na tajemství otřásání a vejítí v odpočinutí.

Na jedné straně je odpočinutí, domov a nebeský Jeruzalém;

na druhé: otřásání, Babylon a pekelná hlubina.

Když v knize Zjevení svatého Jana čteme o Jeruzalémě,

čteme tam o tom, co známe z domova, čteme tam o svatbě a o nevěstě.

Nevěsta je název ženy, jejíž láska je spořádaná a projevuje se uvnitř domova.

Když čteme o Babylóně, čteme o nevěstce.

Nevěstka je název ženy, jejíž láska je neuspořádaná a projevuje se vně domova.

O Babylóně, který padl, se praví:

„Žádný klepot mlýna nebude v tobě už slyšen.

Žádné světlo lampy už v tobě nezasvítí.

Žádný hlas ženichův a nevěstin nebude v tobě slyšen.“

Kde nejsou nevěsty, svatby, kde se lidé nežení a nevdávají,

kde se nepracuje, neklape mlýn, nejedí traktory, tam není domov,
ale Babylón, peklo na zemi.

Domov je místo, kde se pracuje, kde jsou svatby,

ženichové a nevěsty, maminky a tatínkové, děti, babičky a dědečkové.

Domov je pevným domem v mém nitru.
Mohu jezdit z jednoho konce světa na druhý,
mohu bydlet v nejkrásnějších městech,
ale žádné z nich se nestane mým domovem,
který je na určitém místě ve světě
a který je především pevným bodem v mém nitru.

V domově začal můj život a domov je ustavičným zdrojem mého života.
Ze všech věcí a skutečností života, které jsou domovem,
vychází zvláštní nadpřirozený jas.

Domov se mi stává zdrojem informací o věcech nebeských.

V domově všechno pevně stojí, nic v něm není náhodného,

všechny věci jsou ozářeny láskou,

na všem spočívá oko nebeského Otce,

na všem je patrná jeho pořadající ruka.

Život v domově má svou skrytost.

Člověk žijící tajemstvím domova bude usilovat o to, aby žil ve stínu.

Celý ten krásný řád domova má počátek ve svatostánku.

Zde má svůj původ i světlo, kterým září věci domova.

Babylón je opakem Nebeského Jeruzaléma.

Babylon je zjev přechodný, nebeský Jeruzalém zjev konečný.

Na konci všeho je buď pevné město, nebo močál.

Duchovní dospívání začíná vylučováním náhod z našeho života.

Není náhodné, že jsme se narodili z jistých rodičů v určitém místě.

Abychom dobře poznali bod omega, je třeba znát bod alfa.

V alfě je omega v jistém smyslu předtisknuto.

V alfě je obsažen živý klíček.

Omega je alfa, které se rozrostlo a obohatilo.

Abychom poznali, čím se má člověk stát,

je nutno poznat pradědovské cti.

V české hymně zpíváme: „Kde domov můj? Zemský ráj to na pohled.“

Český národ ve své hymně teskní po tomto domově,

ale ve skutečnosti dělá většinu věcí proti tomuto domovu

a vyhlíží Babylón, dokonce se jím chlubí.

Dej Bůh, abychom si zamilovali domov,

abychom domov uspořádali tak,

abychom doma rádi přebývali.

4.neděle postní, sv. František Saleský

Lidská duše, která zná svou vlastní ubohost,

může mít velkou důvěru k Bohu.

Avšak duše nemůže mít dokonalou důvěru k Bohu,

jestliže nezná svou vlastní ubohost.

Poznání a vyznání vlastní ubohosti nás uvádí před Boha.

Všichni velicí světci jako byl Job, David a další,

začínali své modlitby vyznáním své ubohosti a nepatrnosti.

Je totiž skvělé vyznat svou ubohost, ničemnost, zbabělost a to,

že si nezasloužíme předstoupit před Boží tvář.

Čím více poznáme svou ničemnost,

tím více budeme moci důvěřovat Božímu milosrdenství a Jeho dobrotě.

Milosrdenství a ubohost jsou natolik spojeny,

že nemohou existovat odloučeně.

Kdyby Bůh nestvořil člověka, byl by samozřejmě i nadále nekonečně dobrý,

ale nebyl by milosrdný.

Milosrdenství lze totiž prokazovat pouze ubožákům.

4.neděle postní, *Jan z Fécamp*

Jak nepopsatelné jsou hlubiny Božího milosrdenství!
Nekonečný soucit našeho Boha je hodný nejhlubšího obdivu!
Bože Otče, abys osvobodil mě otroka, vydal jsi svého Syna.
Ježíš nás osvěcuje a učí nás cestě pokory, lásky a všech ctností.
Kristus byl zajat, abychom my byli osvobozeni od otrockého jha.
Byl uvězněn, aby nás, vězně, vyrval z ruky nepřítel.
Byl prodán za peníze, aby nás koupil za cenu své vlastní Krve.
Byl svlečen ze svých šatů, aby nás oděl šatem nesmrtelnosti.
Byl vysmíván, aby nás uchránil před výsměchem démonů.
Byl korunován trním, aby nás uzdravil od trnů a ran dávného prokletí.
Byl pokořován, aby nás povýšil.
Byl povýšen na kříž, aby nás přitáhl k Sobě.
Za to všechno Ti vzdávám díky a vyvyšuji Tvé Jméno, Otče svatý.

4.neděle postní, *Serafim Sarovský*

Náš Pán nedělá rozdíly mezi lidmi za předpokladu,
že milujeme svého nebeského Otce jako jeho děti.
Pán naslouchá, jestliže člověk v hloubi svého srdce miluje Boha
a má opravdovou víru, (*velikou jako hořčičné semínko.*)
Boží příteli! O cokoliv budeš Boha žádat, dostaneš to,
byla-li tvá prosba obrácena k Boží slávě a k dobru bližního.
Bůh totiž neodděluje dobro bližních od své slávy.
Buď si tedy jist, že Bůh vyslyší tvé prosby,
pokud je jejich cílem rozvoj a dobro tvého bližního.
Ale i v případě, že bys prosil o něco, co sám potřebuješ,
co se ti hodí nebo co slouží k tvému osobnímu dobru, neboj se :
jestliže to skutečně potřebuješ, Bůh ti to dopřeje.
Vždyť On miluje ty, kdo Ho milují, je dobrý ke všem
a Jeho milosrdenství se rozprostírá i k těm, kdo nevzývají Jeho Jméno.
Čím spíše tedy splní vůli těch, kdo se Ho bojí!
Vyslyší všechny jejich prosby
a neodmítne je pro jejich pevnou víru v Krista Spasitele.
Může se tě ale také zeptat,
proč jej bez důvodu vyrušuješ
a proč od Něj žádáš to, bez čeho by ses klidně obešel.

KRISTOVY NOHY: milosrdenství a soud

Kristus má dvě nohy:

Jednu nohu můžeme pojmenovat milosrdenství a druhou soud.

Obě nohy jsou podřízeny pod jednou hlavou.

Kristovy nohy jsou lýtka Snoubence, které jsou v Písni písni přirovnávány ke sloupům z bílého mramoru spočívajících na patkách z ryzího zlata. Vtělená Boží moudrost, která je přirovnávána zlatem, se setkala s milosrdenstvím a pravdou.

Šťastná mysl, ve které Pán Ježíš aspoň jednou stanul oběma nohama,

protože taková duše v sobě nese otisky Božích stop.

Poznáme to podle dvou znaků: bázeň a naděje

Bázeň je otiskem soudu. Naděje je otiskem milosrdenství.

Právem má Hospodin zalíbení v těch, kdo se ho bojí,

v těch, kdo čekají na jeho milosrdenství,

protože počátek moudrosti je bát se Hospodina.

A naděje je pokračování bázně, která žádá naplnění v lásce.

Snaž se, abys ani jednu nohu neopomenul.

Jsi-li totiž zkrušen lítostí nad hříchem a strachem ze soudu,

přítiskni si rty na nohu pravdy a milosrdenství.

Strach a bolest mírníš pohledem na Boží dobrotu,

pak věz, že líbáš nohu milosrdenství.

Líbat jednu nohu bez druhé není nic platné.

Protože samotné uvažování o soudu, vrhá člověka do propasti zoufalství.

A klamná představa o milosrdenství má za následek zhoubnou bezstarostnost.

Byly doby, kdy to hlavní byl soud, strach ze zavržení, z trestu.

Dnes je doba, kdy vládne sluníčkářství, všichni se radují,

nikdo nebude zavržen, všichni budou spaseni. Přece to je jasné.

A kdo jiný než my, kteří chodíme do kostela a modlíme se.

To jsou falešné naděje těch, kdo objímají nohu milosrdenství,

ale zapomínají na soud.

Pokud jsem někdy zapomněl na milosrdenství a o něco déle zůstal u soudu, byl jsem sevřen žalostným strachem, neuvěřitelným zmatkem a obklopen temným děsem.

Ale když jsem tuto nohu opustil, a držel se více nohy milosrdenství, rozplynul jsem se takové bezstarostnosti, že jsem hned byl při modlitbě vlažnější, v konání dobrých skutků línější, k smíchu ochotnější v řeči méně ostražitý.

Zkušenost nás poučí zároveň o Božím soudu a milosrdenství.

Nejen o každém zvlášť, ale o obojím zároveň.

O Božím milosrdenství a soudu budu na věky zpívat.

Dokud Boží milosrdenství nezvítězí nad soudem.

Smysl návratů domů a jejich poezie **Václav Černý**

Nad tolikerými projevy vášnivých návratů srdce i myšlenky domů, do „malé vlasti“, rodného kraje, „ráje dávno ztraceného“, které nám dojemně nabízejí nespočetné životy umělecké, ba i myslitelské a vědecké

– a tato knížka (*Miloslav Bureš, Otvírání studánek z roku 1955*) demonstruje takovou cestu zpět ke kořenům hned dvakrát, za básníka a za hudebníka, a k témuž kraji a prostřednictvím téže vzpomínky, básnickým slovem navozené –

klademe si udivení otázku,
proč se tvůrčí člověk nebo člověk vůbec
v mravní krizi nebo žalu a stesku nebo únavě nebo touze po obrození
tak rád a nadějně vrací na místa,
odkud kdysi tak přeochoťně, nedočkavě usilovně spěchal!

Utíká odtud každý, a ti nejlepší se vracejí. Proč?
A odpovídáme si, že se tam vracejí hledat
– jakoby se náhle bez toho nedalo dobře žít –
co tam pevně a právem doufají znovu nalézt,
neboť to tam zanechali.
Tak trochu, jak říká člověku Pascalův Bůh:
„Nehledal bys Mne, kdybys Mne nebyl našel!“
Hledají prostě včerejší den, *svůj* včerejší den, sebe samé.

Totíž kus oné přírodní i mravní zákonitosti,
podle které člověk vzniká,
podle které jim „malá vlast“ kdysi dala vyrůst
a se kterou občas, a zvláště když mu je zle,
člověk potřebuje obnovit živý styk,
má-li se vzchopit, uzdravit nebo růst dál.

Tento zákon se v ně kdysi vtiskl a vtělil, aniž o tom věděli.
Objevují jej nyní návratem, uvědomělou vzpomínkou.

V této krajině kdysi přišli na svět
a jalo se je v ní hníst několikeré prostředí.

Prostředí *fysické* především,
ten známý obzor rovinný nebo hor a kopců,
řeka rozlévající se nížinou nebo vinoucí se údolím,
lesní kouty, tiché smrkové lesy,

i ten kvetoucí šípek pozdního jara na chudé mezi na úbočí,
od něhož lze pohledem obejmout střechy rodného hnízda v dolině
a do modré dálky zároveň odpovídat toužebným slibem
na pozvání širého světa.

Jsou celé národy, a náš tuším mezi nimi,
které se zdají se svojí půdou ve svých osudech
přímo srostlé se svým zeměpisně přírodním rámcem, hradbami svých hor,
hvozdy svých hranic, řekami, údolími, rovinami svých kotlin.
Tím spíš to platí o „vlasti malé“ a o jednotlivcoví.

Někdy stačí, abys odešel ze svého pozemského koutu na den,
a ozřejmíš si svoji bytostnou náležitost k jeho hmotně krajinné povaze
mezi cizími nevrlymi obzory rázem;

jindy bude vědomí tvójí sourodé jednoty s horami a lesy,
dalekými výhledy nebo tišinami samot
bolestným poučením celého života.

A tak je již tato první povaha malé vlasti, veskrze jen tělesná,
jakoby první a nejobecnější definicí člověka,
a poznal jsi mnoho o povaze člověka i vlastním původu,
jestliže jsi nakonec rozluštil,
že ty ztracené nespoutané samoty
a zelenomodré rozhledy přes vlny kopců
a moře lesů do širošira země tratící se na svém třpytivém konci
v bledé modři nebes a stoupající po ní do svahů oblohy,

stály na počátku oné nepochopitelné potřeby úniků a hříšné volnosti, se kterou ti od malička bylo tolik bojovat.

Ale toto prostředí fyzické je mimo to i prostředím obývaným člověkem, tento zeměpis je geografii člověka a ta je vědou o tom, co člověk svojí prací přírodě přidal. Krajina venkova se zdá podléhat mnohem víc než krajina a obzor měst spíše jen rytmům přírodním než zásahům lidského přičinění; a přece lidskou práci, a to práci vždy jinou od kraje do kraje v ní poznáš již na tvaru polí a tom, co nesou, klikatění cest, na střídání orné půdy a luk, hájů a rolí, na seřazení a rozptýlení vesnic, lomenicích chalup a vjezdech do dvorů.

Tu všude k tobě mluví prostředí nové, *ekonomické*, a tato ekonomická vůle i nutnost vtiskly krajině nezaměnitelný ráz, v němž se navrstvily zájmy nesčetných pokolení, věky boje o chléb a jenž je zrcadlem usilovně stále znovu zjednávané rovnováhy mezi zemí a člověkem, možnostmi jedné a potřebami či touhami druhého.

A také toto ekonomické prostředí ti vtisklo pečeť nesčíslných příčinlivostí, námah a lidských lstí na přírodě, a ať již učí životní pohodě bohatých zemí nebo tvrdému zákonu chudé půdy, jenž zní *žít, jak se dá*, poznamenalo tě a vytvářelo.

A ještě to daleko není vše.

Již svým obsahem dávné a vytrvalé lidské práce ukazuje prostředí ekonomické prostředí dalšímu, jímž je kraj jakožto jeviště a předmět citů, myšlenek a vůle, tedy skutečnost *duchovní a mravní*.

Věřu, že malá vlast není jen hmotným rámcem lidského života: určuje svého člověka jako jisté úplné panorama svědomí.

Její kraj je pro svého rodáka dějištěm mravní historie zároveň kmenové, rodové a osobní. K tomuto místu v kraji vztahuje se tato pověst; zde se kdysi strhla bitva, tu hospodařila cizí vojska,

až k těmto vrchům došla kdysi povodeň nepřátel
a na nich ji zastavili moji dávní krajané.
A na tomto hřbitově leží moji předkové,
z oné vsi pocházel rod otcův, v tamtom kostelíku měli svatbu moji rodiče.
K potoku v údolí vynášely za mého dětství
děti rodné vesnice Smrt, vítajíce jaro.
A tento šípkový keř v květu na mezi v půli stráně
objala kdysi pro mne pohledem dívka, třebaš jen letmý host mého kraje,
a poněvadž se jí kraj zalíbil,
snad jen pro pouto, jež ucítla mezi ním a mnou,
nadála jej pro mne navždy jakoby novým rozměrem,
v němž představa statečnosti a věrnosti zmizelých rodných pokolení,
které, neviditelně, cítím za svými zády a o něž se opírám,
přirozeně, ač navzdor rozumu rozvíjí se
v sladké oslnění a smutnou vroucnost milostné vzpomínky ten kout
je pro mne zabydlen pocitem nejdražších a nikdy nemizejících přítomností.

Čím chtěli být na tomto světě oni,
vše, čím jsem chtěl být pro ně sám,
vše, čím bych dokázal být pro ni, je vepsáno do lícnosti krajiny
a hrob, pole i les, mez a stráň mluví ke mně náhle řečí rozkazu,
jsou kusem životního plánu a úmyslu, jsou němou tváří mé povinnosti.

Nemá však snad, za čtvrté, „malá vlast“ rozměr ještě další,
rozměr *národnosti*?

Jistě je prožitek krajový cestou a přípravou k citu národnímu.
Na mnohé, kteří nikdy neopustí rodný kout,
národní bude vždy působit hlavně skrze místní
a národní pohromu i národní štěstí budou chápat a vnímat
jen podobenstvím osudů půdy uzavřené důvěrným obzorem.

A vždyť je přece národnost dána týmiž skutečnostmi
jako pocit náležitosti k rodnému kraji:
totéž ztotožnění s fyzickou realitou země, která nás nosí a utváří;
týž zážitek naší práce, jejíž stopy jsme jí vnutili;
táž jednomyslnost s dědictvím minulých pokolení,
totéž vyznání, že i naše pohromy, neúspěchy a zklamání

jsou našimi legitimními dětmi.

A především táž vůle žít i nadále společně,
totéž rozhodnutí plného souhlasu jak s oběťmi, které jsme zemi přinesli,
tak s těmi, které jsme jejím lidem ochotni ještě dál přinášet.

A nakonec: neplatí vše, co bylo právě řečeno o národnosti
také posléze *lidskosti vůbec?*

Také lidského prostředí je „malá vlast“ školou,
také jistou formu lidskosti obsahuje a to lidskosti úplné,
a vnuká ji svému synovi.

Vtiskujíc mu jisté představy o životě vůbec,
třebas jsou určeny jen místní její povahou,
podělujíc ho svými ctnostmi i vadami,
ctností tvrdošijné vytrvalosti na chudých stráních,
vadou bezstarostně poléhavosti na úrodné roli,
zásobujíc ho rozhodujícími dojmy lásek mladistvě nejvroucnějších
a žalů mladistvě nejpálčivějších,
vписuje již v první stránky osobního života
text vši jeho budoucí účasti na životě:
všechny jeho příští reakce alespoň nastínila,
všechny jeho hodnoty, rozumové i mravní, citové i činné, vsugerovala.

A jen kdo neporozuměl způsobu,
jímž v něm malá vlast schystala úplný lidský život a celou formu lidskosti,
bude mít za to, že „malá vlast“, ta ztracená varta za zády světa,
je z oněch společenství obrácených zcela do sebe
a jejichž jazyk zná jen minulý čas.

Obrácena vždy k budoucnosti, tvář malé vlasti je naopak prorocká:
zrcadlí vyznání víry v obecnou platnost hodnot,
které dobyla ze svojí půdy a jimiž vybavuje syna na cestu do světa,
aby tímto věnem mravních prostředků a opor
mobilizoval všechny osobní síly k boji o svět.

Bude se pak ten syn domnívat
– neboť každý z nás je nevděčným synem Písma –

že jeho život po útěku z domova je absolutním počátkem.
A skutečně každý život počíná možná zde.
Ale tisíce dávných jiných životů opakuje,
nesa v sobě z domova jejich podíl,
a sám je nevědomky jakoby jen novou sázkou,
kterou ony životy činí na lidskost:
posílají ho z domova, jen aby uplatnil, ozřejmil
a rozvinul smysl lidských hodnot, jež mu vnukly
a jež nevěda přijal a z nich nassál.
Jeho osobní život nebude se honosit tvůrčí spontánností absolutní,
bude znamenat pouze další osobní zúrodnění
možností prastarého kolektivu: jemu, jež malá vlast vysílá,
je svěřen jen onen přechod ze společné možnosti k osobní realizaci.

Na něm ovšem jest, aby svěřeným hřivnám zahálet nedal:
neboť vede-li jednotlivcová cesta k úplné formě lidskosti, osobnosti,
zastávkou „malé vlasti“,
cíl je za všemi zastávkami a záleží v dotvoření a rozvinutí možnosti
a v překročení všech daných podmínek, ať jsou sebe bohatší.

Mrtví jistě ztvárnují živé, ale je věcí živých,
aby v nich mrtví ožili novým tvůrčím skutkem
a nabyli dalšího, vyššího smyslu.
Dramata věrnosti končí jen tehdy dobře, končí-li nevěrou,
touto nevěrou nové a větší lásky.
Kultura musí vždy vítězit nad přírodou,
není ničím jiným než právě tím vítězstvím.
Moje minulost musí vždy zůstat i mou nadějí,
a „malá vlast“ budiž mně hlavně výzvou vrženou do boje,
bojem o budoucnost minulosti mé a mých předků.

O tom, jak tento boj a tato budoucnost
bývají bohaté zklamáními a žaly, úzkostmi a smutky, svědčí návraty.
„Malá vlast“, jež byla školou celé lidskosti,
bývá pak někdy útlukem před celým lidstvem.
Nenabízí právě naše literatura

příklad návratu nejbolestnějšího, ale nejplodnějšího,
Boženy Němcové „Babičku“?

Rodákův návrat z širého světa děje se pak jako pouť k prameni živé vody,
který nikdy nevyschl a vrací důvěru a odvahu.

A téměř vždy je to cesta na jisto.

Co kdysi vstřebával nevědomky, dává se prostě prolínat,
to nyní rodák totiž rozebírá a jasně chápe

a slepé tlaky stávají se vědomými volbami:

rodák přijímá sám sebe, vyslovuje si souhlas

a obnovený zážitek domova mění se v mravní závazek.

Neboť je věc známá,

že mluvu krajiny v jejím významu nejemnějším a nejhlubším

zřídka dovede rozluštit ten, kdo ji nikdy neopustil

a je slepý a hluchý k tomu, co vídal a slýchal vždy;

a nedokáže to dobře ani letmý cizí host,

jenž slyší a vidí až příliš hlasitě a ostře,

ale nepostřehne spleť tajemství vláken,

jimiž je zde spojeno vše se vším,

hmota s mravností, dějiny s přítomností, nutnost se svobodou;

nejlépe rozumí a luští právě nevěrný syn,

neboť se vrací s chápavostí zbystrěnou nouzí a smysly zjemněnými touhou.

Od prvního kroku domovem je mu jasno:

vzduch, jež vdechují, je můj vzduch

a moje lesy šumí moji píseň.

A obnovené poznávání soubytného životního slohu

není již slepým vtělováním,

nýbrž vědomou, rozváženou a vášnivou účastí.

Tu pak mohla návštěvnice Ratibořického údolí

vystavět z návratu do rodného koutu svět všelidských hodnot,

v němž dotvořila v úplný tvar i smysl

nutné plody práce, bolestí i radostí svého kraje;

a mohla tyto hodnoty představit světu,

mohla jimi světu vzdorovat a být si jista svým vítězstvím.

A tak se právem vracejí i rodáci Vysočiny, básník a hudebník,

tělesně nebo alespoň myšlenkou na stezky svého mládí,

aby tam nasbírali a uložili v umělecké dílo

rozptýlený poklad prostoty, věrnosti, čistoty, pravdivosti i „větrnosti ducha“ a houževnaté naděje, kterými byly odjakživa stráně Vysočiny živы.

Mýlil bych se velmi, kdyby se umělec „ještě jednou v mladosti své kraje“ nevracel i z jiného důvodu. Nikdy a nikde jinde tolik nesplyvá pro člověka poznávání s láskou. A je-li umění poznáváním a není-li umělecké tvorby bez lásky, umělec si v rodném kraji ozřejmuje a potvrzuje více než kdekoliv jinde podstatu své bytosti a svoje poslání. Otrávená ústa tvrdí, že láska je slepá; matka, mladý člověk, umělec i filosof souhlasně to vyvracejí: pro ně láska vidí okem nejjasnozřivějším, a zvláště tam, kde běží o poznání skutečnosti živé a nadané úmyslem a niterným významem, které nelze složit z kousků, objevit pod lupou ani nalézt na konci výpočtu. Láska se vžívá, proniká povrchem a zdáním, spojuje roztržštěné a odpozorované okamžiky v živoucí celistvý rytmus a je nadána obrazností, která jde skutečnosti vstříc, dotváří a uhaduje její náznaky a trvání; a nejjistější záruku své spolehlivosti má ve své nezištnosti.

Matka ví, že mysl jejího mladého vzpurníka není zkažená, že hříchy jeho vzdorovité zloby jsou jen výrazem plachosti, studu, strachu z hanby a třebas i zakřiknutého a zbázlivělého citu; milující ví, že milovaná je jediná na světě a mezi všemi postřehl v ní rysy, které unikají zraku všech, totiž všech, kdo nemilují, ba i pouhé povahové možnosti, které se třeba ani nestanou skutečností, odkryl absolutní individuálnost lidského jednotlivce; umělec dotváří co příroda a život jenom naznačily, domýšlí jednotlivce v typ a staví jej před přírodu: Hle, co jsi chtěla říci! a před společnost: Hle, tvoje budoucnost nebo tvoje nebezpečí!

Láska je tak úvodem k poznání světa i člověka a jistě rozhodujícím průvodcem, poznavačem soudcem říší hodnot. Básník, vracející se do rodného kouta,

cítí tuto rovnici tvůrčího poznávání a lásky,
z jejíhož vědomí mu po celý život
plynula jistota jeho poslání a významu na světě, dvojnásob:
vrací se s láskou k věcem,
které nejenom miloval, ba první láskou svého života,
ale ony jistě milovaly i jeho, neboť o vchovaly a s stvořily.
A to jsou důvody dostatečné,
aby se básník vrátil a aby návrat mu vrátil pokoj, sebedůvěru a sílu.

A nezáleží pak nakonec někdy ani na tom,
zda, jako Puškinovi, je básníkovi v rodném koutu ještě
možno „zde v pravdě jediné se učit šťasten býti“
či zda pěšinka, „která nikdy nezaroste“, jak říká Toman,
vede už jen na hřbitov
a končí-li hledání jen prosbou k domovu o posledních pár slov smíru,
hrst květů na rakev rubáš pro naše žaly a bludy.

*Doslov Václava Černého (1905-1987)
k 1. vydání lyrického cyklu Miloslava Bureše Otvírání studánek,
Krajské nakladatelství v Havlíčkově Brodě 1955, str.: 59-68.*

